

RGD.411-11/12/13/IW/CF

Gdańsk, 31 grudnia 2013 r.

DECYZJA NR RGD. 29/2013

Na podstawie art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i art. 11 ust. 1 tej ustawy, stosownie do § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków, obejmującym teren Gminy Choszczno -

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Uznaje się za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, praktykę polegającą na narzucaniu odbiorcom usług uciążliwych warunków umów, przynoszących narzucającemu te warunki przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści, poprzez stosowanie w umowach o dostawę wody i odbiór ścieków zapisów o treści:

1) (...) *W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z winy Odbiorcy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego począwszy od dnia ostatniego odczytu wodomierza,*

2) *W przypadku dostarczania wody o ciśnieniu niższym od określonego w warunkach technicznych lub innymi uzgodnieniami stron lub wody zanieczyszczonej, Odbiorcy przysługuje od dostawcy kara umowna w wysokości 20% zapłaconej należności za dostawę wody w okresie rozliczeniowym poprzedzającym okres, w którym wystąpiły zakłócenia, wyliczonej proporcjonalnie do okresu trwania tych zakłóceń,*

i stwierdza się zaniechanie stosowania tej praktyki z dniem 5 kwietnia 2012 r.

II. Na podstawie art.105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie, **umarza się** postępowanie w sprawie w sprawie stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki określonej w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na narzucaniu nieuczciwych cen za wodę dostarczaną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe, wynikającej z wkalkulowania w taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę jednostkowej stawki opłaty za korzystanie ze środowiska, tj. za pobór 1 m³ wody podziemnej, w wysokości ustalonej jak dla odbiorców przemysłowych, na poziomie roku poprzedzającego rok wprowadzenia taryfy.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z §4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, nakłada się na Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie karę pieniężną w wysokości: 3.510 zł. (słownie: trzy tysiące pięćset dziesięć złotych), płatną do budżetu państwa za naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o którym mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji,

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 267), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do jej art. 33 ust.6, postanawia się obciążyć Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie kosztami niniejszego postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję w kwocie 83,30zł (słownie: osiemdziesiąt trzy i 30/100 zł.) i zobowiązuje się Spółkę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

- [1] Pismem z dnia 18 sierpnia 2011 r. Prokuratura Okręgowa Wydział II Postępowania Sądowego w Szczecinie wystąpiła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dalej Prezes Urzędu, z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Choszcznie, dalej MPGK lub Spółka, pod zarzutem nadużywania pozycji dominującej na rynku usług zbiorowego zaopa-

trzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Biorąc pod uwagę treść wniosku Prezes Urzędu przeprowadził postępowanie wyjaśniające pod sygn. akt RGD-400/30/11/IW.

[2] Wyniki analizy materiałów zebranych w trakcie postępowania, o którym mowa wyżej, wskazywały na antymonopolowy charakter sprawy i pozwalały na przyjęcie, że:

a) umieszczenie w umowach o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień o treści:

1) (...) *W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z winy Odbiorcy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego począwszy od dnia ostatniego odczytu wodomierza,*

2) *W przypadku dostarczania wody o ciśnieniu niższym od określonego w warunkach technicznych lub innymi uzgodnieniami stron lub wody zanieczyszczonej, Odbiorcy przysługuje od dostawcy kara umowna w wysokości 20% zapłaconej należności za dostawę wody w okresie rozliczeniowym poprzedzającym okres, w którym wystąpiły zakłócenia, wyliczonej proporcjonalnie do okresu trwania tych zakłóceń,*

może wskazywać na naruszenie zakazu nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym w sposób określony w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), dalej ustawa o ochronie konkurencji (...),

b) wkalkulowanie w taryfę, za zbiorowe zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno bytowe, opłaty za korzystanie ze środowiska, tj. za pobór 1 m³ wody podziemnej, w wysokości ustalonej dla odbiorców przemysłowych na poziomie roku poprzedzającego rok wprowadzenia taryfy, może wskazywać na naruszenie zakazu nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym w sposób określony w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (...).

[3] Biorąc pod uwagę dokonane ustalenia, Prezes Urzędu postanowieniem Nr 262 z dnia 6 września 2012 r., wszczął z urzędu postępowanie antymonopolowe w sprawie stosowania przez MPGK praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, obejmującym teren Gminy Choszczno, polegających na:

a) narzucaniu uciążliwych i przynoszących Spółce nieuzasadnione korzyści warunków umów regulujących zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków,

b) narzucaniu odbiorcom zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno - bytowe, nieuczciwych cen poprzez wkalkulowanie w taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę jednostkowej stawki opłaty za korzystanie ze środowiska za pobór 1 m³ wody podziemnej, w wysokości ustalonej jak dla odbiorców przemysłowych, na poziomie roku poprzedzającego rok wprowadzenia taryfy.

- [4] Spółka, odpowiadając na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymopolowego, pismem, które wpłynęło do Prezesa Urzędu w dniu 27 września 2012 r. (pismo bez daty), poinformowała, że od 5 kwietnia 2012 r. stosuje i wprowadza do obrotu nowe wzory umów, w których treść postanowień zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu, została zmieniona. Jednocześnie, uznając zastrzeżenia Prezesa Urzędu do zapisów umownych, o których mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji, w tym samym piśmie Spółka wniosła o wydanie decyzji w trybie art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji (...) oraz zobowiązanie jej do wystąpienia do odbiorców, z którymi wiąże ją umowy na dostawę wody i odbiór ścieków, z propozycją zmiany umów w zakresie zakwestionowanych postanowień.
- Do pisma Spółka dołączyła wzór zmienionej *UMOWY O ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW NR /2012*, stosowany od dnia 5 kwietnia 2012 r. przy zawieraniu kontraktów ze wszystkimi odbiorcami obsługiwanyymi w zakresie zbiorowej dostawy wody/zbiorowego odprowadzania ścieków oraz wersje tej umowy stosowane w odniesieniu do zarządców budynków wielolokalowych, lokatorów budynków wielolokalowych, odbiorców wody wykorzystywanej na cele przemysłowe i odprowadzających ścieki przemysłowe, odbiorców wody i odbiorców usług kanalizacyjnych. (Karta akt sprawy: 5, 199-222).
- [5] W przedstawionym wzorze umowy, w miejsce zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu zapisów, wprowadzone zostały postanowienia o treści:
- 1) (...) *W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. (§ 10 ust. 2 umowy stosowanej wobec wszystkich odbiorców)*
 - 2) *Odbiorca usług może domagać się obniżenia należności w razie udowodnienia dostarczania wody o pogorszonej bądź złej jakości lub o ciśnieniu uniemożliwiającym normalne korzystanie z wody, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4. (§ 8 ust 1 umowy stosowanej wobec wszystkich odbiorców)*¹
- [6] Ustosunkowując się do zarzutu naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (...) Spółka poinformowała, że od dnia 5 kwietnia 2012 r. nie stosuje wymienionej praktyki. Z tym dniem weszła w życie taryfa ustalona na okres od dnia 5 kwietnia 2012 r. do dnia 4 kwietnia 2013 r., w której przyjęta została jedna stawka opłaty za korzystanie ze środowiska, na poziomie takim, jak za pobór 1m³ wody na cele socjalno-bytowe. Spółka obsługuje niewielką ilość tzw. odbiorców przemysłowych (6 podmiotów) i

¹ § 4 ust. 4: Spółka nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie niniejszej umowy, jeżeli szkoda wystąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy Odbiorcy usług lub osoby trzeciej, za którą Spółka nie ponosi odpowiedzialności.

wydzielenie kosztów ich obsługi jako grupy taryfowej jest praktycznie niemożliwe, zaś różnica w cenie wody dla wyodrębnionych wg tego kryterium odbiorców, pozostawałaby na poziomie niższym od jednego grosza. (k. 200).

- [7] Postanowieniem Prezesa Urzędu Nr 265 z dnia 6 września 2012 r., w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu, zaliczone zostały informacje zebrane w trakcie postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego pod sygnaturą akt RGD-400/30/11/IW, zawarte w pismach Spółki z dnia 5 października 2011r. (znak:1297/11 z załącznikami), z dnia 9 stycznia 2012 r. (znak: 39/2012. z załącznikami), z dnia 28 marca 2012 r. (znak: 352/2012 z załącznikami).(k. 4-72)
- [8] Prokuratura Okręgowa w Szczecinie Wydział II Postępowania Sądowego, na podstawie art. 183 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji (...), pismem z dnia 20 listopada 2012r., zgłosiła udział w postępowaniu antymonopolowym prowadzonym w związku z postawionym MPGK nadużywania pozycji dominującej. (k. 226)
- [9] Postanowieniem Prezesa Urzędu Nr 231 z dnia 4 sierpnia 2013 r. w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu, zaliczony został wniosek Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, Wydział II Postępowania Sądowego Nr II Pa 32/11 z dnia 18 sierpnia 2011 r. o wszczęcie postępowania antymonopolowego w przedmiocie praktyk naruszających konkurencję. (k. 244, 245-248)
- [10] Pismem z dnia 12 grudnia 2013 r. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz możliwości zapoznania się ze aktami sprawy. Pismem z dnia 16 grudnia 2013 r. Spółka zawiadomiła Prezesa Urzędu o odstąpieniu od prawa zapoznania się z aktami. (k. 524,525)

**W TRAKCIE POSTĘPOWANIA ANTYMONOPOLOWEGO PREZES URZĘDU USTALIŁ,
CO NASTĘPUJE:**

- [11] Strona niniejszego postępowania, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Choszcznie, jako podmiot prowadzący działalność w formie spółki prawa handlowego, została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 20 listopada 2007 r. pod Nr 0000293211. Według wpisu w KRS Spółka prowadzi wielobranżową działalność usługową w zakresie gospodarki komunalnej. Podstawowy przedmiot działalności Spółki to: pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody, odprowadzanie ścieków i wywóz oraz unieszkodliwianie odpadów. Właścicielem Spółki jest Gmina Choszczno. (k. 6-7, 67, 89)
- [12] MPGK, wykorzystując zintegrowaną sieć wodociągowo-kanalizacyjną na terenie Gminy Choszczno, prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego dostarczania wody (ujmowanie, uzdatnianie i dostarczanie wody) i zbiorowego odprowadzania ścieków (odprowadzanie i oczyszczanie ścieków) na podstawie decyzji wydanej przez Burmistrza Choszczna Nr KO.IV-7015-1/2/2007 z dnia 31 października 2007r. W tym zakresie można

jej przypisać status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w rozumieniu art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (jedn. Tekst: Dz. U. Nr 123 z 2006 r., poz. 858 ze zm.), dalej ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...). (k. 5, 11)

[13] Zawierając umowy w zakresie zbiorowego dostarczania wody/zbiorowego odprowadzania ścieków, Spółka, od początku swego istnienia, tj. od 23 października 2007 r., posługuje się jednym wzorem umowy na świadczenie tychże usług, modyfikowanym częściowo w zależności od kategorii odbiorcy i rodzaju wykonywanej usługi (umowa zawierana z: zarządcą budynku wielolokalowego, lokatorami budynku wielolokalowego, odbiorcami wody zużywanej na cele przemysłowe i odprowadzającymi ścieki przemysłowe, odbiorcami obsługiwanyymi tylko w zakresie dostawy wody lub tylko w zakresie kanalizacji). (k. 5, 65-66, 68, 209-222)

[14] W latach 2009 - 2012 (do dnia 5 kwietnia 2012 r.) Spółka zawarła 1050 umów zawierających zakwestionowane przez Prezesa Urzędu warunki. W tym okresie - w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę - zaopatrywała ona 3259 odbiorców w wodę przeznaczoną na cele socjalno-bytowe oraz 6 odbiorców w wodę przeznaczoną dla celów przemysłowych. W trakcie 2012 r. liczba odbiorców przemysłowych zwiększyła się do 7. (k. 201, 240)

[15] W dołączonych do odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego, wzorach umów, stosowanych według oświadczenia Spółki od 5 kwietnia 2012 r., przy zawieraniu kontraktów z poszczególnymi kategoriami odbiorców wody, w miejsce zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu zapisów, wprowadzone zostały postanowienia o treści:

1) (...) *W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. (§ 10 ust. 2 umowy stosowanej wobec wszystkich odbiorców),*

2) *Odbiorca usług może domagać się obniżenia należności w razie udowodnienia dostarczania wody o pogorszonej bądź złej jakości lub o ciśnieniu uniemożliwiającym normalne korzystanie z wody, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4. (§ 8 ust 1 umów o zaopatrzenie w wodę/odprowadzanie ścieków stosowanej wobec wszystkich odbiorców; § 8 umowy o dostawę wody).*

Spółka poinformowała również, że stara się sukcesywnie zastępować umowy poprzednio obowiązujące, umowami według nowego wzoru. Nie przedstawiła jednakże dowodów na podjęte działania. (k. 199, 209-222)

[16] W tym samym piśmie Spółka oświadczyła również, że z dniem 5 kwietnia 2012 r. zaprzestała stosowania praktyki określonej w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (...). W tym dniu weszła bowiem w ży-

cie nowa taryfa opłat za zbiorową dostawę wody i zbiorowe odprowadzanie ścieków ustalona na okres od 5 kwietnia 2012 r. do 4 kwietnia 2013 r. W taryfie tej przyjęta została jednakowa stawka opłaty za korzystanie ze środowiska, w wysokości ustalonej dla 1m³ pobranej wody podziemnej wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe. W trakcie opracowywania taryfy usługi dostawy wody, jak i odbioru ścieków, MPGK świadczyło tylko dla 6 kontrahentów, wykorzystujących wodę na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi, farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania. Do 2012 r. nie byli oni wyodrębniani jako oddzielna taryfowa grupa odbiorców usług, bowiem praktycznie było to niemożliwe, a różnica w cenie 1 m³ wody, dostarczanej na cele socjalno-bytowe i do celów przemysłowych, pozostawałaby na poziomie niższym, niż jeden grosz. W 2012 r. wydzielono tę grupę odbiorców (7podmiotów) i podpisano z nimi stosowane umowy. (k. 199-201)

[17] W piśmie z dnia 29 maja 2013 r. Spółka podała, że w latach 2010 - 2012 sprzedała następujące ilości wody:

2010 r. - 879 176,80 m³ (łącznie z odb. przemysłowymi),

2011 r. - 846 155,94 m³ (łącznie z odb. przemysłowymi),

2012 r. - 794 650,17 m³ (w tym odbiorcy przemysłowi - 22 532 m³).

Udział odbiorców przemysłowych w ogólnej wielkości sprzedaży wody w 2012 r. wyniósł 2,8%, obliczenia własne UOKiK na podst. k. 240)

[18] Określone przez Spółkę taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, na okres od 5 kwietnia 2011 do 4 kwietnia 2012 r. (dalej taryfa 2011/2012) oraz od 5 kwietnia 2012 r. do 4 kwietnia 2013 r. (dalej taryfa 2012/2013), były taryfami niejednolitymi, dwuczłonowymi, składającymi się - w zakresie zbiorowej dostawy wody - z ceny 1m³ dostarczenia wody oraz stawki opłaty abonamentowej w zł/odbiorcę usług za okres rozliczeniowy. W obu taryfach z cena za dostawę wody była ustalona na tym samym poziomie dla wszystkich odbiorców w zakresie zbiorowego dostarczania wody:

a) w taryfie 2011/12, wyodrębnionych zostało 6 grup taryfowych odbiorców wody, przy czym w jednej grupie umieszczone zostały gospodarstwa domowe, odbiorcy przemysłowi i odbiorcy usługowi; podział na grupy wynikał ze zróżnicowanej stawki opłaty abonamentowej, ustalonej w zależności od ilości wodomierzy, w którą wyposażona była nieruchomość lub faktu rozliczania na podstawie przeciętnych norm zużycia wody; odrębną grupę taryfową stanowiła Gmina; (k. 32, 104)

b) w taryfie 2012/2013, wyodrębnionych zostało 7 grup taryfowych odbiorców wody (w tym Gmina); o podziale na grupy decydowała wysokość stawki opłaty abonamentowej, której wysokość zależała od sposobu rozliczeń za świadczoną usługę, rodzaju lokalu, z którego korzysta odbiorca wody oraz faktu, czy Spółka świadczy na jego rzecz usługę odbioru ścieków.(k. 159)

Z wyjaśnień MPGK wynika, że w wymienionych okresach nie było podstaw do różnicowania kosztów zaopatrzenia w wodę dla gospodarstw domowych i pozostałych odbiorców usług i wyodrębniania grup taryfowych, jako takich. Niezależnie, bowiem od kategorii odbiorcy, któremu dostarczana jest woda,

stosowane są te same zasady/procesy technologiczne i techniczne. Woda, którą rozprowadza Spółka pochodzi ze studni głębinowych i jest ujmowana i uzdatniana w stacjach uzdatniania na terenie Miasta i Gminy Choszczno. Woda jest pobierana, uzdatniana i dostarczana w jednakowy sposób zarówno dla celów socjalno-bytowych, jak i dla zakładów produkcyjnych i usługowych.

Uzasadniając poziom cen i stawek w taryfie 2011/2012 Spółka podała, iż zostały one określone na podstawie niezbędnych przychodów dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę/zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Miasta i Gminy Choszczno, z uwzględnieniem w szczególności: uzasadnionych kosztów eksploatacji i utrzymania sieci (w tym koszty amortyzacji, usługi remontowe), opłaty za korzystanie ze środowiska, marży zysku oraz spłat odsetek od zaciągniętych kredytów. Alokacja kosztów została dokonana według miejsc ich powstawania, bowiem takie lokowanie pozawala na pełną ocenę ponoszonych kosztów pod względem rodzaju, wysokości i konieczności występowania, a także wyklucza możliwość zaistnienia/stosowania subsydiowania skrośnego pomiędzy różnymi rodzajami prowadzonej działalności i pomiędzy poszczególnymi grupami odbiorców usług oraz umożliwia sporządzenie odpowiedniej kalkulacji kosztów ponoszonych na prowadzenie działalności. *W ten sposób dokonuje się precyzyjnego przypisania kosztów do ośrodków ich generowania, co pozwala na prowadzenie bieżącej analizy ich poziomu i celowości, także pod kątem nieuzasadnionych wzrostów.* (k.39, 111)

W taryfie 2012/2013 Spółka zamieściła definicję „taryfowej grupy odbiorców usług”, zgodnie z którą są to *odbiorcy wyodrębnieni na podstawie charakterystyki zużycia wody i odprowadzania ścieków, warunków zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, a także na podstawie sposobu rozliczeń za świadczone usługi.* Z wyjaśnień Spółki i uzasadnienia do wniosku o zatwierdzenie tej taryfy wynika, iż alokacja kosztów wykonania usługi dostawy wody dokonana została proporcjonalnie do zużycia wody oraz do ilości odprowadzanych ścieków, eliminując w ten sposób możliwość wystąpienia subsydiowania skrośnego. (k. 8-26, 27-57, 100-123, 176 i 176, 159-161)

W aktualnie obowiązującej taryfie, ustalonej na okres od 1 sierpnia 2013 do 31 lipca 2014 r., wyodrębnionych zostało 7 grup taryfowych odbiorców wody (w tym Gmina) na podstawie kryterium przeznaczenia wody (m.in. odbiorcy wody wykorzystywanej na cele przemysłowe, odbiorcy wody wykorzystywanej na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład albo bezpośredni kontakt z produktami lub na cele konfekcjonowania oraz odbiorcy wykorzystujący wodę na cele socjalno-bytowe). Poza przeznaczeniem pobieranej wody, dodatkowym kryterium zastosowanym przez Spółkę do wyodrębnienia grup taryfowych jest fakt odprowadzanie przez nią od tej grupy usługobiorców - lub nie - ścieków oraz sposób rozliczania za dostarczaną wodę (na podstawie wodomierza głównego, wodomierzy lokalowych lub norm przeciętnego zużycia wody). (k. 253-268)

- [19] Zasady ustalania taryf za dostawę wody/odbior ścieków wynikają z przepisów art. 20 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...) oraz rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za

zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886), (dalej: rozporządzenie w sprawie określania taryf (...)). Zgodnie z § 6 pkt pkt 1 ppkt c tego rozporządzenia, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ustala niezbędne przychody dla obliczenia taryfowych cen i stawek opłat planowanych na rok obowiązywania taryf, z uwzględnieniem m.in. opłaty za korzystanie ze środowiska. Wysokość jednostkowych stawek tej opłaty, za pobranie 1m³ wody podziemnej lub powierzchniowej śródlądowej oraz współczynniki różnicujące, w zależności od przeznaczenia pobranej wody, zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 196, poz. 1217). Na każdy kolejny rok wysokość jednostkowych opłat za pobór 1 m³ wody podziemnej i 1 m³ wody powierzchniowej śródlądowej podawana jest corocznie w obwieszczeniu Ministra Środowiska.

W latach 2010 - 2012 pozostawały one na poziomie:

Tabela Nr 1

Lp.	Rodzaj pobranej wody	2010 r. ¹	2011r. ²	2012r. ³
1	Woda podziemna	0,099	0,102	0,105
2	Woda podziemna wykorzystana do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe	0,058	0,060	0,062
3	Woda podziemna wykorzystana na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywiościowymi, farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania	0,084	0,087	0,089
4	Woda powierzchniowa śródlądowa	0,049	0,051	0,052
5	Woda powierzchniowa śródlądowa wykorzystywana do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalne	0,035	0,036	0,037

1 - Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 4.10.2010 r. w sprawie wysokości opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2011 r. (M.P. Nr 74, poz. 945)

2 - Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 4.10.2010 r. w sprawie wysokości opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2011 r. (M.P. Nr 74, poz. 945)

3 - Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 26.10. 2011 r. w sprawie wysokości opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2012 r. (M.P. Nr 94, poz. 958)

[20] Zarzut naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (pkt II sentencji decyzji), postawiony Spółce zarówno przez Prokuraturę Okręgową w Szczecinie, jak i Prezesa Urzędu, miał swoje uzasadnienie w tym, że z obliczeń wykonanych na podstawie materiałów stanowiących uzasadnienie do taryf 2011/2012 i 2012/2013 wynikało, iż Spółka określając cenę za dostawę 1m³ wody w obu wymienionych taryfach, przyjęła stawkę opłaty środowiskowej w wysokości zbliżonej do stawki określonej za pobór wody, która ma być wykorzystywana na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywiościowymi, farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania (odpowiednio 0,081 zł/m³ oraz 0,087 zł/m³)², która to stawka jest zawsze wyższa, niż

² Obliczenia własne UOKiK wykonane na podstawie danych zawartych w uzasadnieniu do

stawka opłaty za pobór wody przeznaczonej do spożycia i na cele socjalno-bytowe Zdaniem Prokuratury, MPGK zaopatrując w wodę głównie gospodarstwa domowe, nie ponosi tak wysokich kosztów z tytułu opłaty środowiskowej, jak wynikało to z obliczeń. (k. 171-198, 245 - 248)

[21] Składając wyjaśnienia Prezesowi Urzędu Spółka podała, że konstruując taryfę 2012/2013, zgodnie z wymogiem art. 20 ust. 4 pkt 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...), przyjęła dla potrzeb określenia taryfy wysokość kosztów/opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska, ustaloną na podstawie kosztów poniesionych w poprzednim roku obrachunkowym (rok 2011), wynikających z ewidencji księgowej Spółki. Koszty te zostały zaksięgowane na podstawie sprawozdań półrocznych, zawierających opłaty wyliczone zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 października 2008r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217) i obwieszczeniem Ministra Środowiska z dnia 4 października 2010 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2011 (M.P. Nr 74, poz. 945). Przy planowaniu/ustalaniu wysokości opłaty za pobór wody podziemnej wzięte zostały również pod uwagę planowane zmiany tych kosztów w roku obowiązywania taryfy. W związku z tym, wysokość kosztów za gospodarcze korzystanie ze środowiska za poprzedni rok obrachunkowy została powiększona o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłaszany przez Prezesa GUS w formie komunikatu, przy czym dla omawianej taryfy była to wartość równa 3,5%.

Spółka przyznała, że z wyliczeń zużycia rzeczywiście może wynikać, że do obliczeń została zastosowana stawka 0,087 odpowiadająca wysokości jak za pobór wody wykorzystywanej na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład albo bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi, farmaceutycznymi lub na inne cele konfekcjonowania, jednak ww. koszty nie obejmują jedynie stawek za wodę pobraną i użytą przez odbiorców. Spółka ponosi też koszty opłat za pobraną wodę użytą do celów technologicznych (płukanie sieci, filtrów itp.). Są to działania niezbędne do utrzymania w gotowości urządzeń wodociągowych oraz zapewnienia ciągłości dostaw i odpowiedniej jakości wody. (k. 67, 114, 225)

[22] Ze sprawozdań przekazanych przez Spółkę do Urzędu Marszałkowskiego (do końca 2012 r. w okresach półrocznych, wg wzoru zawartego w zał. Nr 3, tabela A, do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie wzorów wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat - Dz. U. Nr 97, poz. 816), wynika, że w latach 2010-2012 ilość pobranej wody podziemnej, ilość wody sprzedanej oraz wykorzystanej do innych celów (pobór wody inny), a

Taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie miasta i gminy Choszczno na okres od 05.04.2012 r. do 04.2013 r. (styczeń 2012 r.) : tabela D „Alokacja niezbędnych przychodów według taryfowych grup odbiorców usług w roku obowiązywania taryf” , w której opłata za korzystanie ze środowiska została określona na 73.740,67 zł ogółem oraz danych z Tabeli E „Współczynniki alokacji w roku obowiązywania taryfy”, w której roczna sprzedaż wody dla wszystkich grup taryfowych została określona na poziomie 850 802,76 m³. Stąd: 73.740,67zł : 850 802,76 m³= 0,087 zł/m³. (k. 171-198)

także wysokość poniesionej przez Spółkę opłaty środowiskowej ogółem, oraz stawki opłaty jednostkowej oraz średnie stawki jednostkowe na dany rok, kształtowały się w wymienionym okresie następująco³:

Tabela Nr 2

Rok	Pobór wody ogółem (m ³)	Pobór wody inny (m ³)	Pobór wody inny-udział w całkowitym poborze wody (%)	Sprzedaż wody (m ³)	Sprzedaż wody - udział w całkowitym poborze wody (%)	Jednostkowa stawka opłaty ustalona na dany rok (zł)	Wysokość opłaty środowiskowej za wodę pobraną (zł/rok)	Średnia jednostkowa stawka opłaty (zł/m ³ wody sprzed.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2010	1.196.470 a- 1.195.057 b- 1.413	317.357	26,5	879.113	73,5	a- 0,058 b - 0,084	69.431,99 a-69.313.30, b-118,69	0,079
2011	1.162.510 a - 1.153.516 b - 8.169 c - 825	316.421	27,2	846.089	72,8	a- 0,060 b- 0,087 c- 0,102	70.005,81 a- 69.210,96 b- 710,70 c- 84,15	0,083
2012	1.094.760 a - 1.064.390 b - 28.295 c - 2.075	300.113	27,4	794.647	72,6	a- 0,062 b- 0,089 c-0,105	68.728,31 a-65.992,18 b-2.518,26 c-217,87	0,086

Wyjaśnienia z druku sprawozdania:

1/ Kolumna 3 - oznacza ilość wody pobranej na potrzeby własne zakładu (np. płukanie sieci wodociągowej, potrzeby technologiczne stacji uzdatniania) oraz straty wody w sieci.

2/ Kody odpowiadające celom przeznaczenia pobranej wody podziemnej na:

a - zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe

b - potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład albo bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi lub farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania

c - inne cele.

Podana ilość wody powinna uwzględniać proporcjonalne rozliczenie strat wody w sieci i wody pobranej na potrzeby własne zakładu w odniesieniu do poszczególnych celów przeznaczenia pobranej wody.

Kolumny 4,6 i 9 - obliczenia własne UOKiK.

[23] Odnosząc się do stanowiska Prezesa Urzędu o konieczności dalszej zmiany zapisu umownego dotyczącego obniżenia należności za dostawę wody o niewłaściwej jakości bądź ciśnieniu, o treści: *Odbiorca usług może domagać się obniżenia należności w razie udowodnienia dostarczania wody o pogorszonej bądź złej jakości lub o ciśnieniu uniemożliwiającym normalne korzystanie z wody, z zastrzeżeniem § 4 ust.4*, Spółka oświadczyła (pismo bez daty, wpłynęło do Prezesa Urzędu w dniu 5 listopada 2012 r.), że nie podziela zdania organu antymonopolowego w tym zakresie, bowiem według

³ Wartości roczne ustalone przez Prezesa UOKiK na podstawie półrocznych sprawozdań przygotowywanych przez Spółkę dla Urzędu Marszałkowskiego(k.269-518)

niej nie istnieje żadna norma prawna, która obowiązek dowodowy określony w tymże zapisie regulowałaby inaczej. Sugerowany przez Prezesa Urzędu rozkład ciężaru dowodu nie wynika z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, a szczególnie dotyczącego zasad odpowiedzialności kontraktowej z art. 471 K.c. W jej ocenie, opartej również na analizie orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, obowiązek udowodnienia nienależytego wykonania usługi ciąży na odbiorcy z mocy prawa. *Kwestionowany zapis w żadnym razie nie nakłada na odbiorcę usług obowiązku udowodnienia, iż brak należytego wykonania umowy jest następstwem okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi Spółka, co mogłoby stanowić o nieuzasadnionym przerzuceniu obowiązku dowodowego na odbiorcę usług. ... Na Spółce, jeżeli chce się zwolnić z odpowiedzialności odszkodowawczej, co najwyżej ciąży obowiązek udowodnienia, iż stwierdzone nieprawidłowości nie były następstwem okoliczności, za które Spółka ponosi odpowiedzialność.* Według Spółki, zapis, o którym mowa, *...stanowi wyłączenie potwierdzenie ogólnych reguł rozkładu ciężaru dowodu obowiązującego w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej, a nie ich zmianę na niekorzyść odbiorcy usług... Wyraźnie i jednoznacznie treść przedmiotowego rozwiązania odnosi się wyłącznie do faktu nienależytego wykonania zobowiązania przez Spółkę, a nie dotyczy odpowiedzialności za okoliczności uzasadniających nienależyte wykonanie zobowiązania.* Sformułowanie omawianego zapisu odmiennie, niż uczyniła to Spółka, nie znajduje także uzasadnienia w praktyce, bowiem w wielu przypadkach o tym, że nastąpiły zakłócenia związane z jakością albo ciśnieniem wody, Spółka dowiaduje się dopiero od swoich klientów. Może wtedy zweryfikować zgłoszenie i potwierdzić bądź nie wystąpienie nieprawidłowości oraz ewentualną odpowiedzialność za okoliczności, które spowodowały nienależyte wykonanie przez nią umowy. Do takiego działania obligują Spółkę procedury reklamacyjne przewidziane w umowie i w związku z tym nie widzi ona potrzeby wprowadzania odmiennych regulacji w tym zakresie. W ostatnich trzech latach funkcjonowania Spółki nie wystąpił przypadek, aby dostarczana woda była złej jakości albo o niewłaściwym ciśnieniu, nie stwierdzono również nieprawidłowego działania wodomierza głównego. (k. 224 - 225)

MAJĄC NA UWADZE ZEBRANY W SPRAWIE MATERIAŁ DOWODOWY PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

[24] O tym, czy sprawa będąca przedmiotem postępowania przed Prezesem Urzędu ma charakter antymonopolowy i czy można przy jej rozpatrywaniu wykorzystać procedury i instrumenty przewidziane w ustawie o ochronie konkurencji (...), decyduje uprzednie wykazanie, że w okolicznościach stanu faktycznego konkretnej sprawy doszło do zagrożenia bądź naruszenia interesu publicznoprawnego.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym, a w tym trybie toczy się postępowanie antymonopolowe przez Prezesem Urzędu, nie jest ani pojęciem jednolitym ani stałym. Jako taki nie został też zdefiniowany w ustawie o ochronie konkurencji (...), ani jednoznacznie określony w

orzecznictwie, jakkolwiek wielokrotnie był przedmiotem interpretacji Sądu Okręgowego-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (uprzednio Sądu Antymonopolowego), Sądu Apelacyjnego i Sądu Najwyższego.⁴ Sąd Najwyższy, w wyroku z dnia 5 czerwca 2008 r., odnosząc się do kwestii naruszenia interesu publicznoprawnego i dokonując szerokiej analizy orzecznictwa w tym zakresie, podzielił w pełni dotychczasową linię orzecznictwą uznającą, iż naruszenie interesu publicznego ma miejsce nie tylko w sytuacji, kiedy skutkami działań sprzecznych z przepisami ustawy o ochronie konkurencji (...) został dotknięty szerszy krąg uczestników rynku, ale i wówczas, gdy działania te wywoływały na rynku inne niekorzystne zjawiska.⁵

Tak więc, w odniesieniu do konkurencji, przywołana ustawa chroni interes publiczny polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego⁶, zaś wszelkie formy działań przedsiębiorcy, które są w stanie ograniczyć wolność uczestników rynku i sztucznie zmienić stosunki rynkowe, prowadzą do zakazanego zniekształcenia konkurencji, a przez to godzą w interes publiczny. Dla uznania, że w sprawie doszło do naruszenia interesu publicznego wystarczającym jest fakt dowolnego nadużycia siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku. W ocenie Prezesa Urzędu zachowania Spółki na rynku właściwym naruszają interes publicznoprawny, co w sposób dostateczny uzasadniało podjęcie wobec niej interwencji w trybie przepisów ustawy o ochronie konkurencji (...) i wszczęcie postępowania antymonopolowego. Praktyki zarzucane Spółce mają charakter powszechny i są skierowane nie tylko przeciwko tym wszystkim odbiorcom usług, którzy związani są ze Spółką umowami na dostarczanie wody/odbiór ścieków, ale także przeciwko nieokreślonej liczbie potencjalnych jej klientów/odbiorców usług/kontrahentów i to zarówno osób fizycznych, jak i prawnych.

[25] Zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym w sposób określony w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji (...) dotyczy wyłącznie przedsiębiorców (jednego lub kilku).

Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (...), bowiem jako podmiot wyodrębniony organizacyjnie i majątkowo, w formie spółki prawa handlowego, prowadzi we własnym imieniu działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Może być, zatem stroną postępowania w rozumieniu art. 88 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji (...), a jej zachowanie podlega rygorom tejże ustawy. (k.6-7 KRS)

⁴ Por. wyroki: Sądu Antymonopolowego z dnia 24.I.1991 r. sygn. akt XV Amr 8/90 (Wokanda 1992 Nr 2 s.39; Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: z dnia 4.VII. 2000 r. sygn. akt XVII Ama 100/00; z dnia 5.XII.2001 r. sygn. akt XVII Ama 8/01; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29.V.2001 r., I CKN 1217/98 OSNC Nr 1 poz. 13; z dnia 28.I.2002 r., I CKN 112/99, OSNC 2002 nr 11, poz. 144; z dnia 24.VII.2003 r., I CKN 496/01, niepublikowany; z dnia 26.II.2004 r. sygn. akt III SK 2/04;

⁵ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5.VI.2008 r. sygn. akt III SK 40/07OSNC 2002 nr 1, poz. 13

⁶ Por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23.X.2002 r., sygn. XVII Ama 133/01

[26] Warunkiem stwierdzenia nadużycia pozycji dominującej jest ustalenie, iż dany przedsiębiorca posiada taką pozycję na określonym rynku właściwym oraz, że nadużył jej, podejmując określone zachowania, w szczególności wskazane w art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji (...).

[27] Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku właściwym, który wyznacza płaszczyznę współzawodnictwa/granice konkurowania przedsiębiorców w zakresie danego towaru/usługi na określonym terytorium geograficznym.⁷ Tak więc prawidłowe określenie/zdefiniowanie tego rynku ma kluczowe znaczenie, bowiem dopiero wtedy można oceniać pozycję i zachowanie się na nim podmiotów biorących udział w obrocie gospodarczym. Ustawa o ochronie konkurencji (...), w art. 4 ust. 9, definiuje rynek właściwy jako *rynek towarów, które ze względu na swe przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji*. W praktyce podstawowe znaczenie, z punktu widzenia konkurencji i interesów uczestników rynku, ma określenie jego przedmiotowego (towar, usługa) i przestrzennego (geograficznego) wymiaru.⁸

W sprawie będącej przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia towarem oferowanym przez Spółkę są usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Spółka wykonuje je na terenie Gminy Choszczno przy użyciu zintegrowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie spotykając się w tym zakresie z konkurencją ze strony innych przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych. Ze względu na specyfikę i warunki świadczenia tych usług, należy uznać, że nie istnieją inne usługi, które spełniałyby w stosunku do nich kryterium substytucyjności. Dla odbiorców usług dostawy wody/odbioru ścieków z terenu Gminy Choszczno oznacza to, że nie mają oni możliwości skorzystania z innego, alternatywnego źródła zaopatrzenia, spełniającego wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych.⁹ Należy przy tym zaznaczyć, że pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb zaopatrzeniowych we własnym zakresie. Fakt, że budowa alternatywnej sieci wodociągowo - kanalizacyjnej na obszarze Gminy Choszczno byłaby nieopłacalna, i że Spółka nie ma obowiązku udostępniania własnej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej podmiotom trzecim, uzasadnia ocenę, że jest to rynek, któremu można przypisać wszystkie cechy rynku monopolistycznego (tzw. monopol sieciowy). W takiej sytuacji jedyną możliwością zaopatrzenia w wodę rozprowadzaną przy pomocy sieci/zrzutu ścieków do sieci kanalizacyjnej jest wpięcie/podłączenie się do gminnej, zintegrowanej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

Biorąc pod uwagę specyfikę działalności Spółki w zakresie usług wodno-kanalizacyjnych, zasięg obsługiwanej przez nią gminnej sieci wodociągowo-

⁷ Por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 18.XII.2002 r., sygn. akt XVII Ama 19/01 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI Wydział Cywilny z dnia 28.XII.2005 r. sygn. akt ACa 678/05

⁸ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie VI Wydział Cywilny z dnia 22.VI.2006 r., sygn. Akt VIA Ca 1504/05

⁹ Zobacz: wyrok SOKiK z dnia 31.V.2000 r., XVII Ama 44/00.

kanalizacyjnej oraz technologię i organizację zbiorowego dostarczenia wody i zbiorowego odprowadzania ścieków, należy przyjąć, że rynkiem, na którym Spółka prowadzi działalność, jest rynek usług w zakresie zbiorowej dostawy wody i zbiorowego odprowadzania ścieków, wykonywanych przez nią przy użyciu zintegrowanej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej znajdującej się na terenie Gminy Choszczno.

Rynkiem właściwym w niniejszej sprawie, na którym mogło dojść do naruszenia reguł/prawa konkurencji przez Spółkę, jest zatem rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Choszczno. Jest to rynek o charakterze lokalnym, geograficznie ograniczony zasięgiem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, mieszczący się w granicach administracyjnych Gminy Choszczno.

- [28] Zgodnie z art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji (...) przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym poprzez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40 %.

W okolicznościach niniejszej sprawy o pozycji rynkowej Spółki przesądza fakt, iż świadczy ona usługi stanowiące o przedmiotowej strukturze rynku w warunkach tzw. monopolu sieciowego. Jest ona, bowiem jedynym eksploatatorem zintegrowanej sieci wodociągowo - kanalizacyjnej na terenie Gminy Choszczno, co przesądza o przypisaniu jej pozycji dominującą na rynku właściwym, ustalonym dla potrzeb niniejszego postępowania. Siła rynkowa, którą z tej racji Spółka dysponuje, pozwala jej nie tylko na zapobieganie efektywnej konkurencji, ale i na działanie w dużym stopniu niezależnie od swych kontrahentów/klientów/konsumentów, a w szczególności na eksploatowanie pozycji rynkowej ich kosztem.

- [29] MPGK postawiony został zarzut stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i lokalnym rynku zbiorowego odprowadzania ścieków. Za przejaw nadużywania pozycji rynkowej Prezes Urzędu uznał działanie Spółki polegające na:

a/ stosowanie w umowach - o dostawę wody i odbiór ścieków - uciążliwych warunków, których realizacja przynosiła/mogłaby przynieść Spółce nieuzasadnione korzyści, poprzez stosowanie w nich zapisów, zgodnie, z którymi:

1) (...) *W przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez Odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z winy Odbiorcy ilość pobranej wody nalicza się odpowiednio do ilości, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego począwszy od dnia ostatniego odczytu wodomierza,*

2) *W przypadku dostarczania wody o ciśnieniu niższym od określonego w warunkach technicznych lub innymi uzgodnieniami stron lub wody zanieczyszczonej, Odbiorcy przysługuje od dostawcy kara umowna w wysokości 20% zapłaconej należności za dostawę wody w okresie rozliczeniowym poprzedzającym okres, w którym wystąpiły zakłócenia, wyliczonej proporcjonalnie do okresu trwania tych zakłóceń,*

co może stanowić naruszenie zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji (...),
b/ narzucaniu odbiorcom zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe nieuczciwych cen poprzez wkalkulowanie w taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę, opłaty za korzystanie ze środowiska, tj. za pobór 1 m³ wody podziemnej, w wysokości ustalonej dla odbiorców przemysłowych w roku poprzedzającym rok wprowadzenia taryfy, co może stanowić naruszenie zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (...).

[30] Posiadanie pozycji dominującej jako takiej nie jest zakazane, zabronione jest natomiast jej bezprawne nadużywanie¹⁰. Jedną z możliwych form tego nadużycia jest wskazane w art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji (...) narzucanie uciążliwych warunków umów, przynoszących z tej racji - narzucającemu je przedsiębiorcy - nieuzasadnione korzyści.

Wobec wykazanego już faktu zajmowania przez Spółkę pozycji dominującej na rynku właściwym, dowiedzenie stosowania przez nią ww. praktyki wymaga wykazania, że kumulatywnie wystąpiły trzy przestanki:

- narzucenia warunków umowy,
- uciążliwego charakteru umowy,
- osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści.

[31] Narzucanie kontrahentom warunków uczestnictwa w obrocie (tu: warunków umów o dostawę wody/odbiór ścieków), ma miejsce w sytuacji, kiedy dominant, wykorzystując przewagę ekonomiczną i kontraktową na rynku właściwym, wymusza na jego uczestnikach określone zachowania. Jest to typowa praktyka eksploatacyjna i bez znaczenia jest w takim przypadku, że w sferze cywilnoprawnej dochodzi do złożenia zgodnego oświadczenia woli stron, gdyż dla bytu tej praktyki nie jest konieczne zawarcie umowy.¹¹

Istotą przestanki wskazującej na to, że miało miejsce narzucanie warunków umowy, jest fakt stawiania kontrahentów przedsiębiorcy dominującego w przymusowej sytuacji i ograniczanie im możliwości kształtowania treści umowy. Przymus zaś przejawia się w tym, że mają oni do wyboru albo zawarcie umowy, na określonych przez dominanta warunkach, uciążliwych dla nich i niegwarantujących ekwiwalentności świadczeń, albo odstąpienie od jej zawarcia, przy czym konsekwencją tej drugiej decyzji będzie niemożność zaspokajania potrzeb własnych lub swoich klientów,¹² podczas gdy dostęp do wody i możliwość odprowadzania ścieków należą do naturalnych, podstawowych potrzeb bytowych, zaspakajanych w pierwszej kolejności.

Sytuacja taka nie miałaby miejsca, gdyby rynek właściwy był rynkiem konkurencyjnym, na którym nabywcy usług mieliby możliwość skorzystania z alternatywnych źródeł zaopatrzenia i wyboru pomiędzy ofertami konkurującymi ze sobą przedsiębiorcami.

Ważny przy ocenie omawianej przestanki jest fakt, że przy zawieraniu

¹⁰ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 22.II.2008 r. (sygn. akt VI ACa 985/07).

¹¹ E. Modzelewska-Wąchał. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. Twigger. Warszawa 2002, strona 117-118; a także Sąd Antymonopolowy w wyroku z 22.X.2001 r. sygn. akt XVII Ama 122/00).

¹² Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, praca zbiorowa pod red. Tadeusza Skocznego, Wydawnictwo C. H. BECK, Warszawa 2009 r., s. 691.

umów przedsiębiorca dominujący postępuje się gotowymi, jednostronnie opracowanymi przez siebie umowami/projektami umów. W sytuacji, kiedy są to umowy tego samego rodzaju, o charakterze masowym, tak jak ma to miejsce w przypadku umów o dostawę wody/odbiór ścieków, swoboda odbiorców usług sprowadza się w rzeczywistości, do aprobaty warunków umownych i podpisania przedłożonej umowy. Tego typu umowy są umowami adhezyjnymi i dla uznania, że narzucanie ich warunków miało miejsce, wystarczające jest wykazanie, że oferowane są one przez dominanta w stosunkach danego rodzaju¹³.

Spółka, dysponując wykazaną siłą rynkową, przy braku konkurencji na rynku właściwym, ma realne możliwości narzucania kontrahentom ustalanych przez siebie warunków dostawy wody/odbioru ścieków. Przy zawieraniu umów postępuje się jednym, podstawowym wzorem umowy, modyfikowanym w zależności od kategorii kontrahenta, z którym umowa jest zawierana (spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty, pozostałe firmy i osoby fizyczne bądź rodzaju wykonywanej usługi (dostawa wody/odbiór ścieków, dostawa wody, odbiór ścieków). Odbiorcy usług podpisując umowy, z góry aprobatą zawarte w nich warunki, nie mając możliwości negocjowania poszczególnych postanowień.

Mając powyższe na uwadze za udowodnione/dowiedzione należy uznać, że Spółka narzucała kontrahentom warunki umów na dostawę wody/odbiór ścieków.

- [32] Zgodnie z orzecznictwem antymonopolowym, za uciążliwy warunek umowy uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.¹⁴ Ustalenia dotyczące uciążliwości warunków umów, narzucanych przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na ustalonym w sprawie rynku właściwym, powinny być dokonane według kryteriów obiektywnych¹⁵. Przede wszystkim należy rozważyć, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na tym rynku, czyli w warunkach umożliwiających rzeczywistą swobodę zawierania umów i kształtowania ich treści, dominant byłby w stanie wynegocjować takie/określone postanowienia umowne.¹⁶ Uciążliwym warunkiem w znaczeniu obiektywnym będzie w szczególności warunek przewidujący świadczenie o charakterze nieekwiwalentnym, którego wykonanie jest mniej korzystne dla strony o słabszej pozycji rynkowej. Jak stwierdził to Sąd Apelacyjny w Warszawie, w wyroku z dnia 5 listopada 2008r., istota problemu ... *sprowadza się do nierównomiernego ukształtowania stosunku umownego przez silniejszego z kontrahentów kosztem słabszego uczestnika rynku na poziomie formalnym w postaci potencjalnie możliwych do wyegzekwowania zapisów, które oznaczają automatycznie nadmierne obciążenie drugiej strony umowy*¹⁷.

¹³ Wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 28.XI.2007 r. sygn. akt VI ACa 939/07.

¹⁴ Por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 22.X.1993 r., sygn. akt XVII Amr 36/93.

¹⁵ Stanisław Gronowski, Ustawa antymonopolowa. Komentarz; Wydawnictwo C.H. Beck 1996 r., s. 135.

¹⁶ Por. m.in. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 29.XII.1992 r., sygn. akt XVII Amr 68/93.

¹⁷ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5.XI.2008 r., sygn. akt VI ACa 525/08 ; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 20.11.2008 r. sygn. akt VI ACa 384/08, Dz.Urz. UOKiK 1/2009, poz. 8

[33] Odpowiednikiem uciążliwych warunków umów, narzucanych przez przedsiębiorcę dominującego kontrahentowi, są nieuzasadnione korzyści, które powinny pozostawać z nimi w normalnym związku przyczynowym. Nieuzasadnione korzyści mogą się pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie, pozwalające na ich wykorzystanie. Dla stwierdzenia, że miało miejsce naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji (...) nie jest konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczającym powodem jest zagrożenie, że skutek taki może wystąpić. Praktyką ograniczającą konkurencję jest, bowiem już sama próba osiągnięcia określonego skutku przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku.¹⁸ Ustawa o ochronie konkurencji (...) ma zastosowanie nie tylko do praktyk ograniczających konkurencję, które wywołały bądź aktualnie wywołują skutki na terenie Polski, ale również do praktyk, które choćby tylko hipotetycznie mogą takie skutki wywoływać (art. 1 ust. 2 ustawy). Przedsiębiorcy działający w warunkach naturalnego monopolu, co do zasady, mają ograniczoną swobodę kontraktową. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, już samo zastrzeżenie w umowie możliwości uzyskania przez jedną ze stron nieuzasadnionych korzyści, jest wystarczające w kontekście przypisania tej stronie praktyki, o jakiej mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji (...)¹⁹. Nieuzasadnione korzyści mogą mieć, zatem hipotetyczny charakter i wynikać z nierównoprawnego ukształtowania stosunku między kontrahentami, narzuconego przez silniejszą ze stron umowy na poziomie formalnym, w postaci potencjalnie możliwych do wyegzekwowania zapisów, które oznaczają automatycznie nadmierne obciążenie drugiej strony umowy. Sedno rozstrzygnięcia nie sprowadza się do tego, czy przedsiębiorca, któremu postawiono zarzut naruszenia ustawy o ochronie konkurencji (...) odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie możliwość uzyskania korzyści nieuzasadnionych.²⁰

[34] Pierwszy z zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu zapisów w umowie o dostawę wody/odbiór ścieków dotyczył zasad obciążania klientów Spółki za dostarczoną wodę w przypadku zawinionego przez nich zaboru lub uszkodzenia wodomierza i stanowił, że w takiej sytuacji, podstawą naliczania należności na jej rzecz jest ilość wody, która mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego wg stanu z dnia ostatniego odczytu wodomierza.

Warunek umowy o takiej treści jest bezsprzecznie dla odbiorców wody uciążliwy, a istotą tej uciążliwości jest fakt, że pozwala on Spółce na nali-

¹⁸ Por. E. Modzelewska-Wąchal, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, Komentarz, Wyd. Twigger, Warszawa 2002, s. 97.

¹⁹ Por. np. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23.VI.1999 r. sygn. akt XVII Ama 26/99; wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7.VII. 2004 r. sygn. akt XVII Ama 65/03; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.V.1997 r. sygn. akt I CKN 114/97.

²⁰ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1997 r. sygn. akt I CKN 114/97

czanie za ww. okres, zryczałtowanej opłaty, ustalonej na maksymalnym możliwym poziomie, niezależnie od ilości faktycznie dostarczonej/pobranej wody. Tak ustalona opłata nie uwzględnia realnej wartości możliwej do wystąpienia szkody, wynikłej z naruszenia warunków umowy przez odbiorcę usług. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 5 listopada 2008 r., oceniając analogiczny do kwestionowanego w niniejszej decyzji, sposób ustalania należności, wskazał, iż (...) *zapis umowny, który jednoznacznie wiąże należność za dostarczoną wodę w przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowych jedynie z techniczną przepustowością sieci, z całkowitym pominięciem choćby przybliżonej wielkości zużycia przez odbiorcę wody, musi zostać uznany za próbę nadmiernego obciążenia kontrahenta świadczeniem finansowym na rzecz Spółki, stanowiącym ekwiwalent jej nieuprawnionych korzyści.* W ww. wyroku Sąd Apelacyjny wyraził również pogląd, że sposób ustalania należności za wodę w przypadkach uszkodzenia lub zaboru wodomierza przez odbiorcę nie powinien odbiegać od przewidzianych w tym zakresie regulacji prawnych, stanowiących wskazówki dla prawidłowego obliczania należności za wodę.²¹

Jakkolwiek ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...), jak i obowiązujące w dacie wszczęcia niniejszego postępowania rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf (...) nie regulują wprost sposobu rozliczeń w sytuacji zawinionego przez usługobiorcę uszkodzenia lub zaboru wodomierza, to dla przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych punktem odniesienia w takiej sytuacji może być zapis § 18 ust.1 przywołanego rozporządzenia, który rozstrzyga kwestię ustalania ilości pobranej wody w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego.

Określone zachowanie odbiorcy wody/dostawcy ścieków, tj. zawinione uszkodzenie lub zabór wodomierza głównego, za które sankcją - określoną w umowie - jest obciążanie go kosztami za taką ilość wody, jaka która mogłaby popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, winny być rozpatrywane w świetle przepisów K.c. w zakresie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez sprawcę z własnej winy lub za szkodę z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Zawiniony zabór lub uszkodzenie wodomierza mogą być kwalifikowane jako czyny bezprawne stanowiące przesłankę do dochodzenia roszczeń z tytułu odpowiedzialności deliktowej lub jako nienależyte wykonanie zobowiązania, stanowiące podstawę do dochodzenia przez dostawcę roszczeń z tytułu odpowiedzialności kontraktowej, tj. z art. 415 lub 471 K.c. Treść wymienionych przepisów, w zestawieniu z art. 6 K.c. wskazuje, iż ciężar dowodu, co do wykazania przesłanek odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez odbiorcę usług, obciąża poszkodowanego. Dostawca usług powinien wykazać, że poniósł szkodę, wykazać jej wysokość oraz udowodnić istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a zawinionym działaniem usługobiorcy.

Rozpatrywane postanowienie umowne, które obowiązywało do dnia 5 kwietnia 2012 r., zwalniało Spółkę z takiego obowiązku, stawiając ją tym samym w uprzywilejowanej sytuacji w stosunku do kontrahentów/odbiorców usług.

²¹ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 5.XI.2008 r. sygn. akt VI ACa 525/08.

Nieuzasadnione korzyści osiągane przez nią w analizowanej sytuacji polegały na możliwości obciążania odbiorców usług maksymalnie możliwą, zryczałtowaną opłatą bez względu na ilość dostarczonej wody i bez ponoszenia kosztów oraz wysiłku na wykazanie wielkości poniesionej w takiej sytuacji szkody.

Przyjęcie założenia, że w przypadku uszkodzenia lub zaboru wodomierza przez odbiorcę usług, każdorazowo ma miejsce nieprzerwany, całodobowy pobór wody, może prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia dostawcy wody z tej racji, że w umowie zastrzeżony został sposób ustalania należności za wodę, którego podstawę stanowi równowartość ilości wody, jaka mogła popłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza²². Odnosząc się do omawianej sytuacji trudno przyjąć, że nawet działający ze złą wolą odbiorca usług będzie dokonywał stałego i nieprzerwanego poboru wody na maksymalnym technicznie osiągalnym poziomie.

Z materiału dowodowego wynika, iż Spółka, uznając zastrzeżenia Prezesa Urzędu, od 5 kwietnia 2012 r., stosuje wzór umowy, z którego omawiany zapis został usunięty, a w jego miejsce wprowadzony został zapis o treści:

(...) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza.

- [35] Drugi z zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu zapisów stanowił, że odbiorcy wody przysługuje od Spółki kara umowna w wysokości 20% zapłaconej należności za dostawę wody w okresie rozliczeniowym poprzedzającym okres, w którym wystąpiły zakłócenia, wyliczonej proporcjonalnie do okresu trwania tych zakłóceń.

Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...), w art. 5 ust. 1, stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane zapewnić zdolność posiadanych *urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnić należyłą jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków*. Z kolei art. 6 ust. 3 pkt 6 tej ustawy mówi o tym, że w umowie o dostawę wody/odbiór ścieków musi być, m.in. określona odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy. Zapis ten dotyczy również okoliczności, kiedy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dostarcza odbiorcom wodę o parametrach nieodpowiadających przepisom prawa i warunkom umowy, a jednocześnie parametry te mają wpływ na poziom kosztów przy kalkulacji ceny wody. W takiej sytuacji wykonujący usługę nie ma podstaw prawnych, aby domagać się opłaty za dostarczoną wodę w pełnej wysokości.

²² Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28.XI.2007 r. sygn. akt VI ACA 939/07, w którym wskazano, że analogiczny do zakwestionowanego w niniejszej decyzji sposób rozliczeń pozwala na pobieranie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne rażąco wygórowanego zryczałtowanego odszkodowania (kary umownej).

Przyznając odbiorcy wody upust z tytułu dostawy wody o pogorszonej jakości/ciśnieniu winien ustalić go na takim poziomie, aby zachowana została równowaga świadczeń między stronami umowy.

W ocenie Prezesa Urzędu, jest to zapis uciążliwy dla klientów Spółki, bowiem arbitralne określenie przez nią przysługującego odbiorcy usług maksymalnego poziomu rekompensaty za dostawę wody niespełniającej wymaganych parametrów, narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń. Określenie kary na sztywnym poziomie 20% budzi uzasadnioną obawę, że nie w każdym przypadku taka wartość będzie adekwatna do odchyień parametrów jakości wody od obowiązujących norm i współmierna do stopnia możliwości jej wykorzystania, również z powodu nieodpowiedniego ciśnienia. Tak sformułowany warunek umożliwia Spółce osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści z tytułu ograniczania odpowiedzialności finansowej wobec odbiorców wody w sytuacji, kiedy maksymalna, możliwa do uzyskania przez nich rekompensata, będzie niższa od poniesionych przez nich strat/kosztów, z tytułu nienależytej jakości wody.

Ponadto uzależnienie kwoty rekompensaty, przy jednoczesnym sztywnym procentowym jej ograniczeniu - jedynie od czasu trwania zakłóceń w dostawie wody, nie gwarantuje należytego zabezpieczenia interesów odbiorcy. Jej wysokość winna być uzależniona również od stopnia pogorszenia jakości wody w stosunku do przewidzianych w tym zakresie standardów, skoro określone w przepisach parametry decydują o jej wartości użytkowej, co bezsprzecznie wiąże się z określonymi nakładami ponoszonymi przez odbiorców na substytuty konieczne do nabycia w takiej sytuacji.²³

Poczynione ustalenia pozwalają na uznanie, że omawiane postanowienie, w wersji stosowanej przez Spółkę do dnia 5 kwietnia 2012 r. jest dla jej kontrahentów uciążliwe, a jej samej umożliwia, choćby potencjalnie, osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści.

Z przedłożonego Prezesowi Urzędu wzoru umowy, stosowanego przez Spółkę od 5 kwietnia 2012 r., wynika, że omawiany zapis został z niego usunięty, a w jego miejsce wprowadzony został zapis o treści:

Odbiorca usług może domagać się obniżenia należności w razie udowodnienia dostarczania wody o pogorszonej bądź złej jakości lub o ciśnieniu uniemożliwiającym normalne korzystanie z wody, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4 (treść paragrafu - przypis Nr 1 pkt 5 decyzji).

- [36] W trakcie prowadzonego postępowania antymonopolowego Spółka wystąpiła o wydanie wobec niej decyzji w trybie art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...) i zobowiązanie jej do wymiany umów zawartych do dnia 5 kwietnia 2012 r., deklarując wykonanie tego warunku. Na Prezesie Urzędu nie ciąży prawny obowiązek przyjęcia zobowiązania złożonego przez przedsiębiorcę, będącego stroną postępowania. Wymieniony przepis jest przepisem fakultatywnym, co wynika wprost z jego wykładni gramatycznej, a zatem Prezes Urzędu nie jest zobligowany do oparcia rozstrzygnięcia kończącego postępowanie antymonopolowe na art. 12 przywo-

²³ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5.11.2008 r., sygn. akt VII ACa 525/08

łanej ustawy, nawet w przypadku daleko idącej współpracy ze strony przedsiębiorcy.²⁴

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono, jak w pkt I sentencji decyzji.

[37] Spółce postawiony został również zarzut narzucania nieuczciwych cen za dostawę wody i przez to naruszenie zakazu zawartego w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji (...). W obrocie handlowym cena jest jednym z integralnych elementów umowy. Fakt, iż Spółka narzucała swoim kontrahentom warunki umów o dostawę wody/odbiór ścieków został dowiedziony w pkt [31] niniejszej decyzji. Aby zatem rozstrzygnąć, czy Spółka dopuściła się stosowania omawianej praktyki, należy ustalić, czy cenie za dostawę wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe można przypisać cechę nieuczciwości.

W ustawodawstwie brak jest definicji ceny nieuczciwej, a samo pojęcie ceny o takim charakterze jest interpretowane stosunkowo szeroko i obejmuje ceny ustalone w sposób sprzeczny z przepisami prawa, pobierane bez podstawy prawnej czy też sprzeczne z dobrymi obyczajami kupieckimi. Ceny te w większości mogą być kwalifikowane jako ceny nadmiernie wysokie bądź też rażąco niskie, ale pojęcia te również nie są precyzyjne. Ustawa o ochronie konkurencji [...] określając w art. 9 ust. 2 pkt 1, jako przykładową formę nadużywania pozycji dominującej, bezpośrednio lub pośrednio narzucanie nieuczciwych cen, także nie definiuje ceny nieuczciwej, ani nie wskazuje mierników, pozwalających na ustalenie, czy badana cena została rzetelnie ustalona.

Zarówno w literaturze przedmiotu, jak i orzecznictwie (polskim i wspólnotowym) przyjmuje się, że podstawowym kryterium oceny winno być kryterium ekonomiczne²⁵, a ceną nieuczciwą jest cena pozostająca bez uzasadnionego związku zarówno z ekonomiczną wartością, jak i ekwiwalentnością świadczenia.²⁶ W takiej sytuacji ocena, czy dany warunek umowy (tu: cena dostawy 1m³ wody na cele bytowe) jest uczciwy, należy przede wszystkim do orzecznictwa.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r.²⁷, uznał, że nieuczciwa cena może być odniesiona do sytuacji, w której przedsiębiorca kalkulując cenę uwzględnia koszt, który nie został np. przez niego poniesiony w związku ze sprzedażą towaru lub ze świadczeniem usługi na rzecz konkretnego kontrahenta (poza przypadkiem ustawowo dopuszczalnym), przy czym nie ma w tej mierze znaczenia, czy cena w taki sposób skalkulowana jest nadmiernie wygórowana, wystarczy, że jest nieuczciwa, bowiem nie odpowiada wartości świadczenia. Narzucanie cen nieuczciwych może także przybrać postać wprowadzania jednolitego systemu ustalania cen dostawy towaru/usługi, nieuwzględniającego różnic kosztów dotyczących różnych odbiorców/grup

²⁴Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie - por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 25 maja 2009 r., sygn. akt XVII Ama 98/08, Dz. Urz. UOKiK Nr 3 z 2009r., poz. 22

²⁵ Por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 10 marca 1999 r., sygn. akt Ama 86/98; Konrad Kohoutek, Małgorzata Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, Komentarz, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2008, s. 359

²⁶Por. E. Modzelewska-Wąchal, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, Komentarz, Wyd. Twigger, Warszawa 2002, s.101

²⁷ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2004 r. sygn. akt III SK/50/04

odbiorców. Złamanie zasady ekwiwalentności świadczenia oznacza złamanie zakazu narzucania nieuczciwych cen.

Za nieuczciwym charakterem cen za dostawę 1m³ wody przeznaczonej do spożycia i na cele socjalno-bytowe, przewidzianych w taryfach stosowanych w latach 2011/2012 i 2012/2013, miał przemawiać fakt, iż przy ich ustalaniu w obu wymienionych taryfach nie została zastosowana reguła podziału kosztów na poszczególne grupy taryfowe odbiorców.

Z wyliczenia/rachunku poczynionego przez zawiadamiającego, dokonanego w oparciu o dane stanowiące uzasadnienie do taryfy 2011/2012, tj. z podziału kwoty (kosztu) za korzystanie ze środowiska (71.862 zł) i przewidzianej ilości sprzedaży wody (879.177 m³), wynikała kwota jednostkowej opłaty środowiskowej w wysokości 0,081 zł/m³. Była to wielkość zbliżona do urzędowo określonej na 2010 r. stawki jednostkowej opłaty za pobór wody wykorzystywanej na potrzeby produkcji (0,084 zł/m³, tabela Nr 1 pkt [19] decyzji), w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi, farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania.

Według zawiadamiającego uzyskany wynik uprawniał twierdzenie, że ceny wody zostały przez MPGK ustalone w sposób dowolny, oderwany od rzeczywistości i pozwalał na uznanie, że ustalona w ten sposób cena nosi znamiona ceny nieuczciwej, ustalonej z naruszeniem zasady alokacji kosztów, wymaganej przepisami rozporządzenia w sprawie określania taryf (...) i przesądza o jej nadmiernym wygórowaniu, bowiem Spółka zaopatruje w wodę głównie gospodarstwa domowe, a do ustalania taryfy przyjęła koszt opłaty środowiskowej na takim poziomie, jakby jej głównymi odbiorcami usług (tu: dostawy wody) byli przedsiębiorcy wykorzystujący wodę na cele produkcji, za którą to wodę jednostkowa opłata środowiskowa jest zawsze wyższa od opłaty za wodę wykorzystywaną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe.

W taryfach 2011/2012 i 2012/2013 cena za dostawę 1m³ pozostawała na tym samym poziomie dla wszystkich jej odbiorców. Spółka wyjaśniła, że nie wyodrębniła odbiorców wody na cele produkcji, jako osobnej grupy taryfowej i nie ustalała dla nich innej ceny, ani nie stosowała innej stawki za pobór wody podziemnej, bowiem w jej warunkach, gdyby nawet to uczyniła, to różnica pomiędzy ceną 1m³ wody przeznaczonej do spożycia i na cele socjalno-bytowe, a ceną wody przeznaczonej do wykorzystania w produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi, farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania, nie przekroczyłaby 1 grosza. Przede wszystkim dlatego, że udział tzw. odbiorców przemysłowych w ogólnej sprzedaży wody był niewielki i w 2012 r. wynosił niecałe 3%. Grupę tych odbiorców wyodrębniono dopiero w taryfie 2013/2014. Spółka oświadczyła ponadto, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę wykonywane na rzecz wszystkich odbiorców tej usługi odbywa się w oparciu o takie same zasady technologiczne i techniczne. Woda, którą Spółka dostarcza na cele socjalno-bytowe oraz dla zakładów produkcyjnych i usługowych, jest pobierana, uzdatniana i dostarczana w jednakowy sposób, co powoduje, że w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, koszt dostawy 1 m³ wody jest dla wszystkich kontrahentów Spółki taki sam i dlatego też w taryfach różnicowane są jedynie stawki opłaty abonamentowej.

Przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (...) i przepisy rozporządzenia w sprawie określania taryf (...) wymagają, aby przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, ustalając niezbędne przychody dla potrzeb obli-

czenia taryfowych cen i stawek opłat planowanych na rok obowiązywania taryfy, opierały się na kosztach poniesionych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzana jest taryfa, ustalonych na podstawie ewidencji księgowej i skorygowanych o planowane ich zmiany w roku obowiązywania taryfy, z uwzględnieniem marży zysku.

Spółka przedstawiła do materiału dowodowego kopie półrocznych sprawozdań o ilości pobranej przez nią wody podziemnej i wysokości poniesionych w związku z tym opłat w 2010 r., 2011 r. oraz 2012 r. Z zawartych w nich danych dane liczbowych²⁸ wynika, że ilość pobranej przez Spółkę wody podziemnej jest większa od ilości wody sprzedanej/planowanej do sprzedaży, wykazanej w tabelach kalkulacyjnych do wymienianych taryf. Potwierdza to wyjaśnienia Spółki, że część pobieranej wody podziemnej jest przeznaczana na niezbędne, ze względów chociażby technicznych, potrzeby przedsiębiorstwa, takie jak np. płukanie sieci wodociągowej, potrzeby technologiczne stacji uzdatniania wody oraz straty wody w sieci.

Jak już wspomniano, zarzut stosowania przez MPGK nieuczciwych cen w taryfach 2011/2012 i 2012/2013 opierał się na wyniku obliczeń, będącym ilorazem wartości/kosztu opłaty środowiskowej za pobraną przez MPGK wodę podziemną, wykazanego w uzasadnieniach do wymienionych taryf i ilości planowanej sprzedaży wody. Obliczona w ten sposób średnia jednostkowa stawka opłaty środowiskowej, przypadająca na 1m³ pobranej wody podziemnej, pozostawała na poziomie zbliżonym do jednostkowej stawki tej opłaty ustalonej dla wody podziemnej wykorzystywanej na potrzeby produkcji, która to stawka jest zawsze wyższa od stawki określonej dla 1m³ wody podziemnej, która ma być wykorzystana na cele socjalno-bytowe (por. tabela Nr 1 pkt 19 decyzji).

Kryteria ustalania niezbędnych przychodów, alokacji kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług oraz kryteria różnicowania cen i stawek opłat zostały szczegółowo określone w rozdziałach 2-4 rozporządzenia w sprawie określenia taryf (...). Zgodnie z § 6 ust. 1 (rozdział 2) tego rozporządzenia opłata za korzystanie ze środowiska wchodzi w skład kosztów eksploatacji i utrzymania przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjnego i jako taka winna być również uwzględniona przy określaniu niezbędnych przychodów przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Ujęte w uzasadnieniu do taryfy koszty, są kosztami planowanymi, ustalonymi/prognozowanymi na podstawie kosztów poniesionych w roku obrachunkowym, poprzedzającym rok, w którym wprowadzana jest taryfa. Winny być one alokowane, według zasad określonych w przywołanym rozporządzeniu, na taryfowe grupy odbiorców usług.

Z wyjaśnień Spółki wynika, że wartość rocznej opłaty za korzystanie ze środowiska - dla potrzeb określenia taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (tu: taryfy 2011/2012 oraz 2012/2013) - ustalona jest na podstawie ewidencji księgowej, z uwzględnieniem stawek opłat za pobór wody podziemnej, określonych przez Ministra Środowiska na rok obrotowy poprzedzający rok wprowadzenia taryfy (za 2010 r. dla taryfy 2011/2012, za 2011 r. dla taryfy 2012/2013) i dotyczy całkowitej ilości pobranej przez nią wody podziemnej. W związku z okresem obowiązywania

²⁸ Zbiorcze dane dotyczące wszystkich ujęć wodnych, z których Spółka korzystała w latach 2010-2012 zawiera tabela Nr 2 w pkt 22 decyzji.

wymienionych taryf (przełom roku), planowana dla określenia danej taryfy wysokość opłaty środowiskowej była korygowana o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłoszony przez Prezesa GUS w formie komunikatu (3,5% dla taryfy 2011/2012 oraz 2,6% dla taryfy 2012/2013). Wyjaśnienia Spółki znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym. Wykazana w uzasadnieniu taryfy 2011/2012 wartość opłaty środowiskowej w kwocie 71.862 zł. odpowiada kwocie ustalonej na podstawie sprawozdań półrocznych za 2010 r. (69.432 zł.)²⁹, powiększonej o wskaźnik inflacji (3,5%), tj. kwotę 2.430 zł.

W taryfach, o których mowa wyżej, Spółka określiła cenę 1 m³ wody dla wszystkich taryfowych grup odbiorców na tym samym poziomie. Jak wyjaśniła, sprzedaż wody dla tzw. odbiorców przemysłowych była niska (około 3% ogólnej ilości sprzedanej wody w np. w 2012 r.; pkt [17] decyzji), a zarówno technologia, jak i koszty świadczonej przez nią dostawy wody są dla wszystkich odbiorców takie same i gdyby wyodrębnić cenę dla odbiorców przemysłowych, to różnica tej ceny, w stosunku do ceny określonej dla gospodarstw domowych, nie przekroczyłaby 1 gr. Dlatego też alokacje kosztów i przychodów były wykonywane dla jednej grupy taryfowej.

W ocenie Prezesa Urzędu, zarówno w świetle obowiązujących przepisów, jak i ustaleń poczynionych w trakcie postępowania antymonopolowego, brak jest dostatecznych przesłanek, aby uznać, że Spółka, stosując taryfy 2010/2011 i 2011/2012 narzucała odbiorcom wody nieuczciwą cenę. O nieuczciwości opłaty miał przesądzać, według Zawiadamiającego, sposób jej kalkulowania, polegający na wprowadzeniu do kalkulacji niewłaściwej, co do wysokości, stawki jednostkowej opłaty środowiskowej. Mianowicie Spółka, która obsługuje głównie gospodarstwa domowe, ustalając cenę wody w wymienionych taryfach, przyjęła wyższą, niż należałoby, opłatę środowiskową, tj. taką, która została określona dla odbiorców wody przeznaczonej na cele przemysłowe i która to opłata jest znacznie wyższa od jednostkowej opłaty środowiskowej określanej dla pobranej wody podziemnej wykorzystywanej do spożycia i na cele socjalno-bytowe.

Przyjęcie założenia, że do kalkulacji taryfowej ceny sprzedaży 1m³ wody, winna być brana pod uwagę wyłącznie ilość wody planowanej do sprzedaży, a taką ilość wykazują przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w uzasadnieniach do taryfy,³⁰ jest w ocenie Prezesa Urzędu błędna, a jego efektem było przypisanie cenie wody dostarczanej przez Spółkę, cechy ceny nieuczciwej. Założenie to nie znajduje uzasadnienia w przepisach dotyczących zasad określania taryf. Spółka winna, jak to zresztą uczyniła, przy ustalaniu taryfowych stawek opłat za wodę przestrzegać przepisów rozporządzenia w sprawie określania taryf (...) i przyjąć do ustalenia ceny jednostkowej za wodę, całość poniesionej opłaty środowiskowej.

Woda sprzedana w kolejnych latach okresu 2010 - 2012 stanowiła odpowiednio: 73,5%, 72,8% i 72,6 % ogólnej ilości wody pobranej. Pozostałą ilość po-

²⁹ Obliczenia własne Prezesa Urzędu na podstawie danych z Tabeli Nr 2, punkt [22] decyzji.

³⁰ Mowa o danych zawartych w Tabeli D „Alokacja niezbędnych przychodów według taryfowych grup odbiorców w roku obowiązywania nowych taryf”, stanowiącej załącznik do rozporządzenia w sprawie określania taryf (...)

branej wody podziemnej Spółka zużywała na własne cele (woda używana do celów technologicznych - odpowiednio 26,5%, 27,2% i 27,4%).

Konieczność włączenia do ustaleń/obliczeń taryfowych - poza wartością opłaty środowiskowej za ilość wody planowanej do sprzedaży - dodatkowo wartości opłaty za prawie 1/3 ilości pobranej wody podziemnej zużytej przez Spółkę na potrzeby własne, spowodowała, iż obliczona przez zawiadamiającego średnia stawka jednostkowej opłaty środowiskowej była poziomem zbliżona do stawki określonej za pobór wody wykorzystywanej na cele przemysłowe. Dane zawarte w Tabeli Nr 2 (rubryka 7), opracowanej na podstawie półrocznych sprawozdań składanych przez Spółkę do Urzędu Marszałkowskiego potwierdzają fakt, iż była ona obciążana za pobraną wodę podziemną nieomalże w całości wg stawki ustalonej w kolejnych latach dla wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia i na cele socjalno-bytowe i że taka wartość omawianej opłaty była w całości włączana do kalkulacji koniecznych do wykonania przy ustalaniu kolejnych taryf.

Zgodnie z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie, do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Artykuł 105 k.p.a. stanowi, że organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy z jakiegokolwiek przyczyny stało się ono bezprzedmiotowe. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie, co do jej istoty. Zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy wymaga udowodnienia, że działanie przedsiębiorcy objętego postępowaniem, naruszają przepisy ustawy o ochronie konkurencji (...).

Skoro przesłanka ta nie wystąpiła w okolicznościach niniejszej sprawy, brak jest elementu materialnoprawnego warunkującego wydanie decyzji merytorycznej, a zatem postępowanie takie należy umorzyć jako bezprzedmiotowe na podstawie art. 105 §1 k.p.a, w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono, jak w pkt II sentencji decyzji.

- [38] Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji (...) Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, stosującego praktykę ograniczającą konkurencję, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia umyślnie, czy też nieumyślnie. Zgodnie z art. 111 przywołanej ustawy, przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, *należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.*

Przychód osiągnięty przez MPGK w 2012 r. wyniósł ... zł, w związku z czym maksymalna kara, jaka mogłaby zostać wymierzona Spółce, to ... zł.

W przedmiotowym postępowaniu dowiedzione zostało, że Spółka nadużywała pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowej dostawy wody/zbiorowego odprowadzania ścieków, narzucając odbiorcom usług uciążliwe warunki umów o dostawę wody i odbiór ścieków, których realizacja

była lub mogła być dla Spółki źródłem nieuzasadnionych korzyści. Spółka od dnia 5 kwietnia 2012 r., przy zawieraniu kontraktów na świadczenie usług stanowiących przedmiot rynku, posługuje się wzorami umów, w których zmieniona została treść kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień. Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że Spółka zaniechała stosowania praktyki określonej w pkt I sentencji decyzji na 5 miesięcy przed wszczęciem postępowania antymonopolowego.

Oceniając wagę stwierdzonych naruszeń i ustalając wymiar kary pieniężnej, Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że - co prawda - stosowanie wzorów umów, zawierających zakwestionowane zapisy, miało powtarzalny i stosunkowo długotrwały charakter (od 2007 r., tj. od daty utworzenia Spółki), ale jednocześnie uznał, iż nadużycie pozycji dominującej przez Spółkę w ten sposób, ze względu na rodzaj rynku, stanowi nadużycie o mniejszej wadze. Jak bowiem wynika z praktyki, w przypadku przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, kwestionowane zapisy są uruchamiane w stosunkowo/niezmiernie rzadko występujących i specyficznych sytuacjach. Z reguły też dotyczą pojedynczych kontrahentów/konsumentów i w związku z tym, rzadko kiedy można ocenić ich wpływ na popytową stronę rynku jako szczególnie negatywny. Z pisma Spółki złożonego do materiału dowodowego wynika, że sytuacje, których dotyczyły zakwestionowane postanowienia, nie miały miejsca/nie wystąpiły w ostatnich trzech latach jej funkcjonowania, tak że można uznać, iż w tym przypadku zarzucane Spółce naruszenie miało charakter potencjalny, a stosunkowo długi okres w którym obowiązywały umowy zawierające zakwestionowane postanowienia, nie powodował/wywierał negatywnych skutków po popytowej stronie rynku.

Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę także i tę okoliczność, że Spółka, w zakresie kwestii rozstrzyganych w niniejszej decyzji, dopuściła się naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji (...) po raz pierwszy, a materiał dowodowy zebrany w sprawie nie dostarczył dowodów na to, że Spółka umyślnie podejmowała działania, stanowiące naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji (...).

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, Prezes Urzędu - za stosowanie orzeczonej w pkt I sentencji decyzji praktyki, będącej skutkiem nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowej dostawy wody i zbiorowego odprowadzania ścieków - postanowił ustalić bazową kwotę kary na poziomie ... % przychodów Spółki, uzyskanych przez nią w 2012 r.

W następnej kolejności Prezes Urzędu wziął pod uwagę specyfikę rynku i działalności przedsiębiorcy. W szczególności zostało uwzględnione, iż kwestionowane zapisy dotyczyły rzadkich sytuacji i brak jest dowodów, by były stosowane w praktyce, wywierając negatywny wpływ na rynek właściwy i powodując szkody po stronie odbiorców. Uzasadnia to obniżenie wysokości kary ustalonej na poprzednim etapie o ...%.

Prezes Urzędu uznał, że długotrwałość stosowania kwestionowanej praktyki nie powinna wpływać na wysokość kary, z uwagi na brak dowodów na jej rzeczywisty, nie zaś hipotetyczny wpływ na rynek, co z kolei pozwala przyjmując, iż nawet długotrwałe stosowanie praktyki nie zwielaokrotniało szkody odbiorców lub korzyści stosującego ją przedsiębiorcy. Dlatego też ustalona na poprzednim etapie wysokość kary pozostała bez zmian.

Uwzględniając okoliczności obciążające i łagodzące, Prezes UOKiK w szczególności za okoliczność łagodzącą uznał fakt, iż Spółka dobrowolnie i z wła-

snej inicjatywy, nieomalże pół roku przed wszczęciem postępowania antymonopolowego, zaprzestała stosowania zarzucanej jej praktyki. Uczyniła to w ten sposób, że treści umów (umowa podstawowa i umowy modyfikowane w zależności od kategorii odbiorcy usług) usunięte zostały zapisy o treści zakwestionowanej przez Prezesa Urzędu, zaś w ich miejsce wprowadzone zostały zapisy o treści wymienionej w pkt [34] i [35] decyzji. Zarazem Prezes Urzędu nie stwierdził występowania w sprawie okoliczności obciążających. Biorąc pod uwagę wymienione okoliczności, Prezes Urzędu postanowił o obniżeniu wymiaru kary o ...% i ustalił wysokość kary za stosowanie praktyki orzeczonej w pkt I sentencji decyzji w kwocie 3.510 zł. (słownie: trzy tysiące pięćset dziesięć tysięcy złotych).

W związku z tym orzeczono, jak w pkt III sentencji decyzji.

[39] Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji (...) Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie jej przepisów, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Niniejsze postępowanie, w sprawie nadużywania pozycji dominującej przez Spółkę, wszczęte zostało z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu orzekł, jak w pkt I i II sentencji decyzji.

Ponadto, zgodnie z art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 267) organ administracji publicznej, jednocześnie z wydaniem decyzji, ustali w drodze postanowienia, wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz sposób ich uiszczenia. Do kosztów postępowania zalicza się m.in. koszty doręczenia stronom pism urzędowych (art. 263 § 1 kpa)

W przedmiotowej decyzji Prezes Urzędu uznał, że Spółka nadużywała pozycji dominującej, dopuszczając się tym samym stosowania praktyk ograniczających konkurencję w sposób określony w pkt I sentencji decyzji. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną postępowania. W związku z tym postanowiono Spółkę obciążyć kosztami postępowania w wysokości 83,30zł (słownie: osiemdziesiąt trzy i 30/100 zł.).

W związku z tym orzeczono, jak w pkt IV sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIA:

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O WARSZAWA 51101010100078782231000000.

Na podstawie art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na uiszczenie kosztów ni-

niejszego postępowania, w wysokości 83,30 zł. Kwotę tę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:
NBP O/O WARSZAWA 511010101000787822 31000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zmianami), od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie VII niniejszej decyzji, stosownie do art. 264 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy i w związku z 479³² § 1 i § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Otrzymuje:

1/ Miejskie Przedsiębiorstwo
Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
ul. Wolności 26
73-200 Choszczno

